

Luonnonvarakeskuksen seminaari 9.11.2017
Metsä 2060 – kestävän metsätalouden skenaariot

WWF Suomen pääsihteerin Liisa Rohwederin kommenttipuheenvuoro

Kommenttipuheenvuoroni aluksi haluan muistuttaa meitä kaikkia kahdesta tärkeästä sopimuksesta, joihin Suomi on sitoutunut. Olemme sitoutuneet toteuttamaan Nagoyan biodiversiteettisopimuksen vuoteen 2020 mennessä sekä allekirjoittaneet Pariisin ilmasopimuksen ja siten sitoutuneet toimimaan niin, että ilmaston lämpeneminen saadaan pidettyä alle 1,5 asteessa ja ilmastonmuutoksen tuhoisimmat vaikutukset estettyä.

Ikävä totuus kuitenkin on, että suomalainen biotalouspolitiikka ei tue näitä tavoitteita. Se ei siis ole monimuotoisuuden tai ilmastonmuutoksen näkökulmasta kestävää.

Metsäluontotyypeistä kaksi kolmasosaa on uhanalaisia joko niiden laadun tai määrän muutoksen perusteella. Tämä vastaa pinta-alaltaan miltei puolta Suomen metsäpinta-alasta. Uhanalaisia metsälajeja on suuri määrä – yli 800 – ja uhanalaisuuden kynnyksellä on miltei toiset 800 lajia. Yli 100 metsälajia on jo hävinnyt. Suurimman osan uhanalaistumisen syynä on metsätalous, eli metsien hoito ja uudistaminen.

Luonnonmetsistä riippuvaisten lajien sukupuuttovelka on 900 lajia. Tämä tarkoittaa sitä, että ne tulevat häviämään jo tapahtuneiden muutosten seurauksena, ellei niiden elinympäristöjen tilanne paranne nopeasti laajoilla pinta-aloilla.

Enää noin neljä prosenttia metsistämme on luokiteltavissa luonnontilaisiksi. Kolmasosa uhanalaisista lajeista on vanhojen metsien lajeja. Vanhojen metsien määrä on huvennut olemattomiin. 1900-luvun jälkipuoliskolla vanhojen metsien määrä väheni puoleen ja väheneminen on yhä jatkunut 2000-luvulla. Samaan aikaan metsät ovat nuorentuneet: 70 prosenttia metsistämme on korkeintaan 80-vuotiaita. Vakavassa ahdingossa ovat myös lahoppuusta riippuvaiset lajit.

Puuta on metsissämme ennätysmäärä. Se ei kuitenkaan valitettavasti tarkoita sitä, että metsäluontomme olisi elinvoimaista, ja olisimme matkalla kohti Nagoyan sopimusveloitteiden täyttämistä. Ennätysasu puuston kasvu on saatu aikaan sellaisilla voimaperäisillä tehostamistoimilla, että metsälajisto, luontotyypit ja vesistöt ovat kärsineet voimakkaasti.

Entäpä hallituksen biotalouspolitiikan ilmastovaikutukset? Tukevatko ne Pariisin ilmasopimuksen tavoitteita?

Tiede on asiassa selkeä: hallituksen tavoittelemat lisähakkuut ovat ilmaston kannalta haitallisia. Esimerkiksi Ilmastopaneelin, Euroopan tiedeakatemian ja laajan tutkijajoukon julkilausuman mukaan:

- 1) Lisähakkuut pienentävät hiilinieluja useiksi vuosikymmeniksi verrattuna nykyhakkuisiin. Sama Ilmastopaneelin sanoin: ”Hakkuiden ja puunkorjuun lisääminen pienentää Suomen metsien hiilinielua ja metsien hiilivarastoa vähintään vuosikymmeniksi eteenpäin verrattuna tilanteeseen, jossa niitä ei lisätä.”
- 2) Bioenergia ei ole hiilineutraalia. Metsäbioenergia on vasta pitkällä aikavälillä vähän parempi kuin fossiiliset vaihtoehdot, eli ei suinkaan hiilineutraali ratkaisu. Bioenergian on ajateltu olevan energiankäytössä hiilineutraalina, koska oletetaan, että bioenergian korjuun ilmastovaikutukset huomioitaisiin LULUCF-sektorilla. Nyt EU:n LULUCF-päätöstilanne vaikuttaa siltä, että lisähakkuiden ilmastovaikutuksia ei oteta käytännössä huomioon, jolloin oletus bioenergian hiilineutraaliuudesta tulee kyseenalaiseksi.

Ratkaisut ovat tiedossamme. Parhaimmillaan suomalainen biotalouspolitiikka ja metsätalous ja metsäteollisuus voisivat olla suunnanmuuttajia kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa, koska meillä on tarvittavaa osaamista. Kyse on arvoalinnoista.

Mitä vastuullisuus tarkoittaa luonnon monimuotoisuuden suhteen? Suojelun osalta Suomen tulee ripeästi edetä kohti 17 % suojeluastetta. Metso-ohjelman rahoitus tulee nostaa 100 miljoonaan euroon vuodessa ja siitä on tehtävä pysyvä suojeluohjelma. Valtion maiden viimeiset vanhat talousmetsät tulee viipymättä suojella ja retkeilyalueilla metsätalous tulee lopettaa.

Metsätalouden harjoittamisessa tulee siirtyä viljely-avohakkuumetsänhoidosta jatkuvapeitteiseen metsänhoitoon – se olisi hyvä ratkaisu monimuotoisuudelle, ilmastolle, monikäytölle ja kannattavuudelle.

Kaikki runkokokoinen lahopuu tulee jättää metsään kaikissa metsänhoidon vaiheissa. Kantojen nostamisesta tulee luopua kokonaan ja energiapuun korjuussa tulee noudattaa muutenkin malttia, jotta se ei aiheuta ongelmia metsäekosysteemissä.

Biotalous tuki tarvitaan, mutta se olisi pakko pystyä tekemään kestävästi eli metsävisiomme mukaisesti maltillisilla hakkuilla ja korkean lisäarvon tuotteilla. Biotalous tavoitteiden pitäisi siis siirtyä määrästä laatuun. Lisäksi metsän kansantaloudellinen arvo tulee nähdä muunakin kuin yhä kasvavana hakkuupotentiaalina – siis muunakin kuin sellun raaka-aineena tai bioenergiana.

Esimerkiksi luontomatkailu on maakunnissa tärkeä ja voimakkaasti kasvava elinkeino. Kun Hossaan perustettiin kansallispuisto, alueen kävijämäärä kaksinkertaistui. Kansallispuistojen kävijämäärät ovat jatkuvassa kasvussa: viime vuonna rekisteröitiin 2,3 miljoonaa käyntiä, jotka jättivät aluetalouteen peräti 141 miljoonaa euroa.

Luken tutkimusten mukaan Lapin-matkailijat arvostavat peitteistä metsämaisemaa – avohakkuut eivät sovi siihen. Lisäksi suomalaisista 70 % vastustaa avohakkuuta eli vallalla olevalla avohakkuuta suosivalla metsänhoidon mallilla ei ole sosiaalista hyväksyntää.

Luonnon ja luontoliikunnan kansanterveydelliset hyödyt ovat kiistattomat, mutta tämä on pahasti alinoteerattu maankäytön ja metsäpolitiikan suunnittelussa. Monet autoimmuunisairaudet olisivat ehkäistävissä, ja tällä hetkellä niistä aiheutuu yhteiskunnalle miljardien euroja vuosikustannukset. Tarvitaan riittävästi houkuttelevia ja yhtenäisiä luontokohteita retkeilyä ja virkistyskäyttöä varten.

Hallittu luonnontila tai jatkuvapeitteinen metsänhoito voidaan tutkimusten mukaan helposti sovittaa yhteen virkistyskäytön kanssa, sillä ihmiset arvostavat nimenomaan metsän tuntua, vanhoja puita, pensaskerrosta, eikä lahoppuukaan heitä häiritse. Kansallispuistoissakin kaikkein monimuotoisimmat kohteet ovat suosituimpia retkeilykohteita.

Millaisen perinnön haluamme jättää jälkeemme? Nyt on aika jättää juupas eipäs - keskustelu ja lyhytnäköinen kansallinen voitontavoittelu taakse ja lähdeittävä kilpailemaan aidosti vastuullisilla teoilla. Näin toimivat yritykset ja kansakunnat ovat aivan varmasti voittajia 2030 luvulle siirryttäessä.

Yritysvastuun määritelmän mukaan yritykset voivat puhua yritysvastuusta vasta kun ne ylittävät lainsäädännön vaatiman tason. Yhä useampi yritys näkeekin yritysvastuun, siis lainsäädännön tason ylittävät toimenpiteet, nykyisin jo kilpailuetuna.

Aivan samoin tulisi olla valtioiden osalta. On selvää, että maailman maiden on jo lähivuosina kasvatettava päästöleikkauksia. YK:n ympäristöohjelman Unepin tuoreen raportin mukaan nykyiset päästösitoumukset kattavat vain kolmanneksen niistä päästöleikkauksista, joita tarvitaan rajoittamaan ilmakehän lämpeneminen kahteen asteeseen. Samoin toimenpiteet monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseksi eivät ole lähimainkaan riittäviä.

Vastuulliset valtiot kilvoittelevat siitä, kuka sitoutuu kunnianhimoisimpiin toimiin. Vain näin saadaan aikaan se kipeästi tarvittava vallankumous kohti kestävää tulevaisuutta. Tästä kiittävät niin hyvinvoivat ihmiset kuin myös luonto.